

Dobrý deň, vážené dámy a vážení páni,

ďakujem veľmi pekne za možnosť vystúpiť v rámci **Európskych katolíckych sociálnych dní**. Viem, že oficiálnou témou tejto konferencie je sociálna politika v Európe po pandémií, ale asi všetci spoločne cítime, že situácia sa v posledných týždňoch dramaticky skomplikovala.

Dnes sme sa tu už mali naozaj rozprávať o pomoci ľuďom, ktorí trpia následkami dlhého Covidu, psychickými problémami alebo kvôli tomu, že v pandémie prišli o svojich blízkych. Mali sme hovoriť o tom, ako sa naučiť žiť s Covidom v jeho súčasnej podobe, pretože dnes je už zjavné, že aj napriek očkovaniu tu s nami táto choroba ešte nejaký čas ostane.

Zároveň sme sa chceli sústrediť na ľudí, ktorí kvôli Covidu prišli o prácu. Evidujeme množstvo zamestnancov, ktorí sa kvôli zmenám na pracovnom trhu už nemôžu alebo nechcú zamestnať vo svojej pôvodnej profesii. A naopak, máme zvýšené nároky na niektoré pracovné pozície. Na všetky tieto prípady treba pripraviť **nové stratégie rodinnej aj sociálnej politiky**. Treba na to pripraviť nielen zdravotníctvo, ale aj komplet celú verejnú správu. Ide o mimoriadne náročné úlohy, ktorým musíme čeliť.

Namiesto toho sme však nútení posledné týždne riešiť vojnu na Ukrajine. Je to pochopiteľné. Vojna u nášho suseda sa bytostne dotýka nás všetkých. Ak dovoľíte, nechám medzinárodnú a politickú situáciu aj samotnú vojnu na komentovanie ľuďom, ktorí sa tejto téme venujú profesionálne. Sústredím sa na **sociálny aspekt** súčasnej situácie.

Táto **vojna ohrozuje bezpečnosť a životy miliónov ľudí**, ktorí pred ňou utekajú. Zásadným spôsobom sa mení nielen politická stabilita a sociálna situácia na Ukrajine, ale aj v celej Európe. Považujem nielen za **ľudskú, ale aj kresťanskú povinnosť** pomôcť ľuďom, ženám a deťom utekajúcim pred vojnou. Základom je poskytnúť im bezpečie, domov a potraviny, prípadne pomoc s transportom, ak vedia, kam sa chcú dostať.

Napriek tomu, že ľudia utekajúci z Ukrajiny deklarujú svoj záujem o čo najrýchlejší návrat do vlasti po skončení vojny, musíme sa **pripraviť aj na to, že s nami budú žiť**

dlhší čas. Musíme preto spraviť potrebné kroky, aby sa u nás vedeli zamestnať, aby ich deti mohli ísť do školy alebo škôlky, a aby sa bezproblémovo **integrovali do našich komunit**.

Toto nám vytvára **druhý veľký balík výziev**, s ktorými sa musíme aktuálne vyrovnáť. Keď som si tento prejav chystal, mal som pôvodne namiesto slova „výzva“ použité slovo „problém“. Uvedomil som si ale, že sa na to nechcem takto pozeráť a namiesto toho som definoval niekoľko **príležitostí**. Ak ich spoločne zvládneme, bude sa nám na Slovensku aj v Európe žiť lepšie.

V prvom rade treba **oceniť obrovskú súdržnosť**, ktorú dnes ľudia na Slovensku aj v celej Európe vyjadrujú pri podpore utečencom z Ukrajiny. Do veľkej miery to pomohlo **spojiť rozhádanú spoločnosť** a dnes vidíme tisíce dobrovoľníkov spoločne pomáhať ľuďom, ktorí to potrebujú. V zásade sme dnes svedkami zjednotenia ľudí za správnu vec. To počas pandémie u nás nebolo štandardom a preto musíme urobiť všetko pre to, aby sme tento moment využili a pomohli **vrátiť ľudskosť a vzájomnú úctu** do našej spoločnosti.

Druhou výzvou je obnova trhu práce. Z Ukrajiny k nám prichádzajú ľudia s rovnakými pracovnými návykmi aj ochotou začleniť sa do našej spoločnosti. Máme **možnosť pomôcť utečencom aj našej ekonomike**, a obsadiť pracovné miesta, ktoré sú dlhodobo voľné, alebo ich spôsobila pandemická situácia. Hovorím o pracovných miestach, o ktorých slovenskí občania dlhodobo alebo kvôli pandémie nemajú záujem. Na Slovensku máme viac ako 32 tisíc takýchto voľných pracovných miest, čo je násobne viac, ako ľudí, ktorí k nám zatiaľ ušli a požiadali o možnosť u nás pracovať. Navyše máme v sektore gastro a cestovného ruchu ďalších 60 tisíc voľných pracovných miest sezónneho charakteru. Ak sa nám podarí **zladať požiadavky trhu práce s možnosťami ľudí**, ktorí u nás hľadajú bezpečie, môže to byť win-win situácia pre všetkých.

V treťom rade treba vnímať aj **demografický problém**, ktorí v Európe máme. My sme dlhodobo tvrdili, že demografická kríza sa nedá riešiť neriadenou migráciou z tretích krajín. Toto je ale úplne iný prípad a ak sa časť z utečencov rozhodne po skončení

vojny u nás ostať, pracovať a prispieť k rozvoju našej spoločnosti, mali by sme hľadať spôsoby ako im vyjsť v ústrety. Sestričky v nemocniciach a sociálne pracovníčky sú iba jedným z príkladov, ktoré mám už dnes veľmi chýbajú.

V neposlednom rade vidím veľkú výzvu **pre obnovu duchovného života**, Covid bol pre veľa veriacich hlbokou ranou. Zavreté kostoly, odložené omše, ale aj strata viery je niečo, s čím cirkev bojovala počas posledných dvoch rokov. Dnes vidíme, že na hraniciach sú prvé medzi pomáhajúcimi rehoľné sestry a rôzne cirkevné rády. Znova sa nahlas hovorí o význame slova **súcit, milosrdenstvo a pomoc bližnému**, čo vždy bol charakteristický prínos kresťanstva. Ak sa nám podarí túto výzvu zvládnuť, vidím aj na Slovensku veľký potenciál pre **reštart duchovného života**. „Nielen chlebom je človek živý.“

Osobitnou kapitolou bude nevyhnutné **rozvoj sociálnych politík**, ktoré spôsobí rastúca inflácia. Je jedno, či za infláciou budeme vidieť hospodárske oživenie po Covide alebo vojnu na Ukrajine. Zdražovanie je a bude realita. Hlavne mnohopočetné rodiny už dnes začínajú mať problémy platiť svoje účty a zdražovanie ešte nekončí. Bude veľkou výzvou pre všetky štáty, aby dokázali spojiť efektívnu pomoc utečencom s pomocou vlastným občanom pri zdražovaní. **Nesmieme dopustiť, aby sa pomocou tejto témy znova podarilo extrémistom rozoštváť spoločnosť a postaviť proti sebe, susedov alebo veriacich z jednej farnosti.**

Vnímam, že som zďaleka nezachytil všetky výzvy, ktoré sú pred nami. Ale teším sa na plodnú diskusiu a ďalšie príspevky a som si istý, že **spoločne dokážeme vyriešiť všetky výzvy**, pred ktorými stojíme.